

Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygg- och miljönämnden

Boverket
remiss@boverket.se

Yttrande över - Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader

Boverkets diarienummer: 3680/2021

Sammanfattning

Vi anser att Boverkets förslag till de nya föreskrifterna inte kommer att uppnå sitt syfte att medföra lättnader i tolkningar och bedömningar. Tvärt emot befarar vi att risken för att byggnadsnämnderna tolkar föreskrifterna olika kommer bli större med det nya förslaget, jämfört med dagens föreskrifter och allmänna råd. Vilket i sin tur troligtvis ökar osäkerheten hos byggherrar gällande vad som krävs för att uppfylla föreskrifterna, jämfört med dagens föreskrifter och allmänna råd.

Således befarar vi att det nya förslaget, i sin nuvarande lydelse, kommer göra det svårare än vad det är idag samt leda till fler överklaganden och förseningar av projekt.

Allmänna synpunkter

Vi anser att det är bra att Boverket gör en översyn av regelverket, med syftet att åstadkomma ett förenklat och konsekvent regelverk.

Det är viktigt att regelverk är tydligt och enkelt att tillämpa i praktiken. Med förslaget som redovisats bedömer vi att det inte kommer bli enkelt att verkställa i praktiken eftersom att tolkningsutrymmet blir större. Vår uppfattning är att utan tydligare regelverk eller hänvisningar till branschdokument kommer samtliga nya föreskrifter fungera lika dåligt som boken "Bygg ikapp" har gjort de senaste åren. Det vill säga något många använt och hänvisat till men ingen fått ställa krav utifrån.

Vi är medvetna om att problematiken idag är de allmänna råden. Många aktörer är inte medvetna om de allmänna rådens rättsliga status, vilket gör det svårt för många. Väljer Boverket, likt förslaget - att ta bort dessa allmänna råd, anser vi att föreskrifterna ska vara tydliga och bindande så att alla berörda parter vet vad som gäller.

I väldigt många paragrafer står det att saker kan göras tillgängliga vid behov. Vi tycker inte att föreskriften har tagit upp, förklarat eller hanterat vem som är ansvarig för att genomföra och bekosta de förändringarna när behovet uppstår. Inte heller vem som har rätt att åberopa att behovet nu uppstått och att åtgärden för att tillgängliggöra behöver genomföras.

Datum
2023-08-24

Dnr
BMN 2023-154

Boverkets förslag till föreskrifter

Ansvar och mindre avvikelser

Vi anser att det behöver tydliggörs mer i förslaget gällande byggherrens ansvar att kraven i föreskrifterna uppfylls.

Det nämns att det fortfarande kommer finnas möjlighet att göra mindre avvikelser från föreskrifterna. Enligt förslaget ska byggherren, i projekteringsskedet, avgöra om en mindre avvikelse kan tillämpas. Vidare så kan byggnadsnämnden i fortsättningen neka start- och/eller slutbesked och göra en annan bedömning än byggherren, huruvida något är en mindre avvikelse eller inte. Nackdelen med detta är att projekten kommer att fördröjas och sin tur fördröjas i de fall byggnadsnämnden gör en annan bedömning än byggherrens.

Det nya förslaget till föreskrifter har till stor del en låg preciseringsnivå som troligen kommer medföra att byggnadsnämndens handläggningstider ökar. Men även göra det svårare för byggnadsnämnden att avgöra om en mindre avvikelse har tillämpats korrekt eller inte.

Konsekvenser för byggnadsnämnden

Enligt förslaget så tydliggörs kraven, i föreskriftsnivå, avseende fackmässighet (bland annat för projektering och utförande). Vi anser att detta är bra, då nämnderna får ett tydligare mandat att ställa krav på exempelvis ritningarnas kvalitet.

I konsekvensutredning nämner man bland annat att de nya föreskrifterna befaras utlösa längre handläggningstiderna för byggnadsnämnderna till en början och bli bättre på längre sikt. Vi bedömer att de nya föreskrifterna kommer att medföra mer arbete och ökade handläggningstider på längre sikt. Det kommer troligen bli svårare för byggnadsnämnderna att avgöra om byggherrens projektering uppfyller bygglagstiftningen, då byggherren kommer kunna hänvisa till bland annat olika handböcker. Sådana underlag kan ha oklar status som rättskälla, ändras flera gånger under korta perioder eller vara flera stycken olika underlag för en specifik föreskrift. Detta tror vi kan skapa en större osäkerhet mellan byggnadsnämnden och byggherren.

Projekteringsunderlag och handböcker kommer innebära att byggnadsnämnden måste ha tillgång till fler sådana underlag än vad som behövs idag. Detta i sin tur medför ökade kostnader för byggnadsnämnderna, man behöver vara uppdaterad då dessa underlag kan ändras ofta samt att det kan bli för många underlag från olika aktörer för en specifik föreskrift. Arbets sättet för tjänstemännen hos byggnadsnämnderna kommer behöva ändras, behovet av utbildning och vägledning kommer öka.

Konsekvenser för byggherrar

Vi tror att förslaget kommer leda till större ansvar, mer kostnader och arbete för byggherren i projekteringsskedet. En hel del standarder och handböcker ska beaktas, vidare ska riskanalyser göras där byggherren ska bedöma vad som krävs i det enskilda fallet för att uppfylla de nya föreskrifterna. Även om byggherrens ansvar i processen förtydligas så krävs utbildning och vägledning för att möjliggöra detta ansvar. Byggherrarna kommer troligen även få vänta längre på sina start- och/eller slutbesked jämfört med idag, då handläggningstiderna för dessa beslut kommer öka.

För den oerfarna byggherren kommer det ställas högre krav på kompetens samt anlita av konsulter (högre kostnader) för att uppfylla kraven enligt de nya föreskrifterna. Det blir även svårare för byggnadsnämndens tjänstemän att kunna hjälpa byggherren att bilda en uppfattning om hur föreskriften ska uppfyllas, jämfört med dagens allmänna råd som i dag är

Datum
2023-08-24

Dnr
BMN 2023-154

ett stöd i detta. Detta torde leda till att det blir krångligare för den oerfarne byggherren och att de kanske drar tillbaka sin ansökan och eventuellt börjar bygga olovligen.

Konsekvenser för byggherrens tidplan

Med det nya förslaget så kommer inte byggnadsnämnderna att ha mycket att kunna stödja sig på och kommer troligen att börja göra egna riktlinjer om vad som ska gälla i praktiken för att uppfylla en viss föreskrift. Detta tror vi kommer leda till fler nekade start- och slutbesked med motiveringen att de tekniska egenskapskraven ej kan antas bli uppfyllda. Detta i sig kommer försena och fördyra byggherrarnas start- och sluttid av projekten. I dagsläget är sådana beslut ytterst få, men med det nya förslaget till föreskrifter befarar vi att de kan bli fler.

Kommentarer

Kapitel 1 – Övergripande bestämmelser

I §3 tycker vi att det är oklart om alla tre punkterna behöver uppfyllas eller om det räcker med att en av punkterna uppfylls för att en mindre avvikelse ska få göras. Vidare i §3 punkt 2 tycker vi att författningen är otydlig. Är det byggnadsnämnden som avgör om byggnaden blir tekniskt tillfredställande?

I §4 skulle vi önska en definition av vad som inkluderas i begreppet publik lokal.

I §6 anser vi att ett dimensionerande mått för *rullstol med en medhjälpare* saknas.

I §9 har vi svårt att förstå hur första och andra punkten kan vara uppenbart obehövligen? Hur kan det vara uppenbart obehövt att projektera något fackmannamässigt och att projektera på ett sätt att kraven uppfylls? Kan ni ge ett exempel på en sådan situation?

I §10 tycker vi att ordet *utföras* bör bytas ut mot *uppföras*.

Kapitel 2 - Utformningskrav vid uppförande av nya byggnader

I §2 undrar vi vad som inkluderas i begreppet *hiss*. Inkluderas plattformshiss, lyftbord, trapphiss etc.? *Eller måste det vara ett hisschakt?*

I §3 undrar vi vad "tillräcklig plats" innebär? Tillräcklig plats för vem? Vem är dimensionerande? Hur och vem ska bekräfta detta?

I §4 undrar vi vad som menas med att "Ett vilplan ska vara utformat med hänsyn till användningen". Vi anser att ett vilplan ska vara plant och tillräckligt stort för att kunna stanna och vila på utan att riskera att av misstag rulla nedför rampen. Men vem är det som avgör vad vilplanet ska ha för användning?

I §6 tycker vi att det finns väldigt stort utrymme för att göra tolkningen att det inte behöver finnas någon tillgänglig plats alls. Är detta meningen? Vi tycker att det är viktigt förtydliga att minst en plats behöver vara tillgänglig.

I §7 står det inget om att tvättställ eller andra funktioner som normalt finns på toaletter behöver vara tillgängliga. Vi tycker att detta bör formuleras om så att paragrafen tydligt säger att toalettstolen samt all fast inredning ska vara tillgänglig.

I §9 och §10 tycker vi inte att det framgår vem som ansvarar för och vem som bekostar att göra utrymmet tillgängligt? Vem kan åberopa att det ska göras tillgängligt?

Datum
2023-08-24

Dnr
BMN 2023-154

För att §12 ska fungera tycker vi att en definition på föreskriftsnivå av begreppet *balkong* behövs. Till exempel så uppfyller en "spansk balkong" definitionen av att vara en balkong enligt TNC95 men dessa balkonger är för grundade för att kunna bli tillgängliga. Utöver detta så är det även här väldigt otydligt vem som har rätten att åberopa att det ska göras tillgängligt, vem ansvarar för och vem bekostar att göra utrymmet tillgängligt i efterhand?

Kapitel 3 - Tekniska egenskapskrav vid uppförande av nya byggnader

I §3 nämns ingenting om tröskelhöjder. Idag står det i allmänt råd att trösklar ska göras så låga som tekniskt möjligt och om boverket hävdar att kravnivån inte ska sänkas, bör de inte ha med en paragraf om tröskelhöjder?

I §5 undrar vi varför det bara är bostadshus med mer än 4 våningar som behöver ha hiss som rymmer sjukbår. Varför regleras inte plats för sjukbår i hiss i publika lokaler, kontor, kommersiella lokaler, skolor och förskolor?

I §8 och §9 tycker vi inte att det framgår vem som ansvarar för och vem som bekostar att göra utrymmet tillgängligt? Vem kan åberopa att det ska göras tillgängligt?

Kapitel 4 - Krav vid ändring av byggnader

I §1 har vi svårt att tolka innebörden och betydelsen av punkt 7. Om man ska få göra avsteg från nybyggnadskraven gällande tillgänglighet, hälsa och säkerhet för att få godtagbara egenskaper i samma frågor är inte då kraven i kap 2 och kap 3 som är fel?

I §2, hur kan det vara ok att försämra en byggnads tillgänglighet för att uppnå godtagbara egenskaper med avseende på hälsa och säkerhet eller tillgänglighet?

I §8 undrar vi vad ger det här oss för stöd för att kunna skydda byggnader från rivning utanför planlagt område?

För Bygg- och miljönämnden Linköpings kommun

Marinda Taberman
Enhetschef Bygginnspektion